

Tempo Doeloe, vroegere tijd, is een korte beschrijving door Gerrit van Faassen van het "Indië-leven" van enkele veteranen. In dit verhaal staat Roelof Muis, Nieuw-Guinea veteraan, centraal.

Toen Nederland in december 1949 Indië voorgoed kwijtraakte bleef het westelijk deel van Nieuw-Guinea buiten schot. Tot eind 1962, toen het werd overgedragen aan de Verenigde Naties, die het gebied op hun beurt weer overdroegen aan Indonesië, op 1 mei 1963. In de tussenliggende tijd vonden er af en toe infiltraties plaats van Indonesische para's, maar van januari tot augustus 1962 werden verbitterde junglegevechten gevoerd. Net als zo'n 15 jaar daarvoor vielen er aan zowel de Nederlandse als de Indonesische kant vele doden en gewonden. Van de vrijwilligers die in die tijd naar Zuidoost-Azië gingen was Roelof Muis er één van. Muis, geboren in het Hardenberger deel van De Krim, was in 1951 als dienstplichtige terecht gekomen bij de genietroepen in Dordrecht. De afdeling vaartuigen was zijn onderdeel, zeg maar de aan- en afvoertroepen te water. Dat beviel hem zo goed, dat hij zich als oorlogsvrijwilliger aanmeldde voor Nieuw-Guinea. Het was net na de watersnoodramp in 1953 dat hij met inschepingsverlof ging. Hij reisde echter niet per schip, maar met een vliegtuig maakte hij de tocht (van 5 dagen) naar het eiland Biak. Vandaar ging het per DC3, prauw en landingsboot naar een mariniersbasis op Fak-Fak. Bijna 15 maanden zat hij op z'n buitenpost, met maar eens per acht weken een brief van thuis. Ondanks de plek ver van de bewoonde wereld, en ondanks het weinige contact met het thuisfront heeft Muis het daar wel naar z'n zin gehad. Hij kon het prima vinden met de Papoea's, die nog leefden als in het Stenen Tijdperk. Met oorlogshandelingen hadden hij en z'n medestrijders weinig te maken. Het werk bestond voornamelijk uit patrouilleren met een bootje dat verre van zeewaardig was. De binnenlanden waren ongezond door de aanwezigheid van de vele bloedzuigers, slangen en muskieten. Het betekende voor de militairen dagelijks medicijnen slikken en slapen zonder klamboe was er niet bij. Hun dagelijkse rantsoen kon af en toe aangevuld worden met eten dat ze in de kampongs ritselden: hier een ajam (kip) en daar een babi (varken). Dat het gezag over Nieuw-Guinea is verdwenen op een minder prettige manier vindt Muis jammer. Van zijn terugtocht weet hij nog dat ze van Merauke over de besneeuwde bergtoppen naar de hoofdstad Hollandia vlogen. Aan boord van het vliegtuig waren ook enkele Papoea's, die enkele varkens hadden meegenomen, wat voor een vreselijke stank zorgde. Van Hollandia vloog Muis per Constellation naar Nederland. 'De Oost' was daarmee voor Roelof Muis niet voorgoed uit beeld, wat hem betreft zou die tijd verplichte leerstof op scholen moeten zijn. "Terecht dat dit monument er is", aldus Muis, "maar het had al veel eerder moeten gebeuren."